

V115

Kustvisie Lelystad

een vitale kust

2030

Vastgesteld
11.02.20
raadsbesluit
190018282

Voorwoord

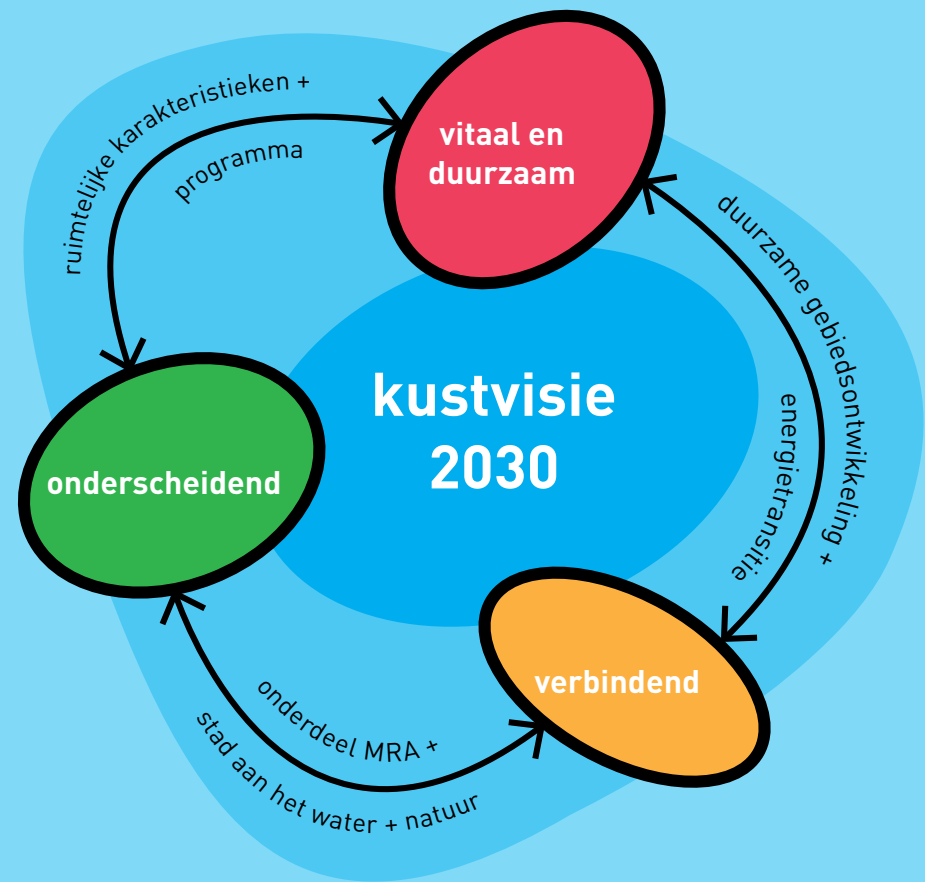
Lelystad heeft een unieke ligging aan het water en zet in op de verbinding tussen stad en natuur, waarbij toerisme, recreatieve natuur én ontwikkeling en beleving van de nieuwe natuur een belangrijke rol spelen. Deze verbinding tussen de stedelijke ontwikkeling en de natuurontwikkeling geeft vorm aan Lelystad als kuststad en hoofdstad van de nieuwe natuur. Een identiteit, die uitgedragen wordt door de Lelystedelingen. En waarmee wij denken dat mensen verleid kunnen worden tot een bezoek en zelfs om langer te verblijven. Er ontstaan kansen voor een schaa sprong voor de verdere ontwikkeling van de stad. We dragen bij aan de kwaliteit van leven en de ontwikkelingskansen in de Metropool Regio Amsterdam met het ontwikkelen van (nieuwe) natuur, recreatiegebieden en unieke woonmilieus. Met het Nationaal Park Nieuw Land, dat bestaat uit de Lepelaarsplassen, Oostvaardersplassen, Markermeer en de Marker Wadden, wordt deze potentie ten volle benut en kan Lelystad zich met recht hoofdstad van de nieuwe natuur noemen. De natuur is er Man-made en gebaseerd op het beleven van de natuur. Maar ook ontwikkelingen als het Schiereiland, Bataviakwartier en de uitlopers van de Oostvaardersplassen in het Markermeer bevestigen de identiteit van Lelystad als kuststad. Wijd open water tot aan de horizon, lange zichtlijnen, onderbroken door eilanden met golven, grote en lange stranden en duinen. We hebben een grote kustlijn met vele mogelijkheden en kansen.

Onze ambitie is bijdragen aan een toekomstbestendig ecologisch systeem en hierdoor een aantrekkelijke verblijfplaats c.q. te bestemming zijn voor inwoners en (inter-)nationale toeristen. Door onze deelname in de MRA, waarbij toeristen uit Amsterdam steeds meer op zoek gaan naar beleving in de regio, speelt Lelystad een steeds grotere rol. Wij streven in 2040 naar een groei van 3 miljoen extra bezoekers. Toerisme en recreatie zien we als aanjagers om nieuwe mensen kennis te laten maken met Lelystad als bezoeker en potentiële inwoner. We hebben als ambitie om bijzondere woonmilieus mogelijk te maken in het kustgebied en daarmee Lelystad nog aantrekkelijker te maken om te komen wonen. Daarom is het opstellen van een kustvisie nodig. Er zijn genoeg ingrediënten om de kust verder te ontwikkelen, die zorgen voor een groeiende economie. Wel is structuur nodig.

De kustvisie biedt structuur en geeft overzicht en perspectief voor een samenhangend geheel. Het geeft richting aan toekomstige ontwikkelingen en biedt aanknopingspunten voor initiatiefnemers. Met de ontwikkeling van Lelystad als kuststad en hoofdstad van de nieuwe natuur en het versterken van de verbindingen daartussen zetten wij een beeld neer voor de lange termijn, voor een periode van zo'n 20 jaar vooruit. En dat willen we samen met medeoverheden, maatschappelijke instellingen, bestuurders, ondernemers en bewoners doen. Bewoners nemen hierbij een bijzondere rol in. De nieuwe identiteit is niet alleen van ons, maar van iedereen. We hebben de kustvisie daarom in de geest van de nieuwe omgevingswet vormgegeven. De kustvisie is immers van ons allemaal, daarom hebben we inwoners, organisaties en stakeholders mee laten praten. Zo zorgen we met elkaar voor een aantrekkelijke, duurzame en vitale leefomgeving van de stad.

Namens het college,
Wethouder Ed Rentenaar
Portefeuillehouder Kustontwikkeling

Samenvatting

Waarom een kustvisie?

Het kustgebied van Lelystad is lang en gevarieerd en onderdeel van de Metropoolregio Amsterdam (MRA). Er gebeurt veel in dit gebied en er zijn veel partijen bij betrokken. Samenwerking op basis van een duidelijke visie is geboden, zodat ontwikkelingen niet op zichzelf staan, maar onderdeel zijn van een samenhangend verhaal.

Met deze 'Kustvisie 2030' wil de gemeente structuur aanbrengen als basis voor de lange termijn. De visie geeft op grond van concrete en haalbare projecten een (toekomst)beeld van een gevarieerde en aantrekkelijke kustomgeving, zowel voor bewoners als voor bezoekers en initiatiefnemers. De kustvisie is dus geen gedetailleerd plan, maar geeft een mogelijke invulling van het gebied voor de komende twaalf jaar. De gemeente wil de ruimtelijke kwaliteit en de aantrekkingskracht van de stad vergroten en daarmee bijdragen aan de versterking van de Lelystadse economie. Participatie in de visievorming is belangrijk voor het draagvlak bij belanghebbenden. De gemeenteraad heeft naar aanleiding van een brainstormsessie de kaders voor de visie vastgesteld, en bewoners, ondernemers en overheden hebben meegedacht (LelystadPanel, tekenworkshops, presentaties). Daarnaast is er een inhoudelijke analyse van het gebied gemaakt.

De visie

De kust van Lelystad is een vitaal, gevarieerd en bijzonder gebied, waarin bewoners, bezoekers en initiatiefnemers graag wonen, recreëren en ondernemen, zowel op het water als op het land. De beleving van de ruimtelijke kwaliteiten en de natuur, samen met vrijetijdsbesteding, staan voorop. De kust ter hoogte van de stedelijke kern vormt de brug tussen twee internationaal bekende natuurgebieden die als het ware om de hoek liggen, de Marker Wadden en de Oostvaardersplassen.

De visie richt zich op:

- een afwisselende kustlijn met sterke kerngebieden;
- het concentreren van elkaar versterkende functies;
- het verbinden van de verschillende deelgebieden;
- het versterken van de relatie tussen kust en stad;
- invulling geven aan de (rijks)opgaven op het gebied van waterveiligheid, zoet water, ruimtelijke adaptatie, natuurontwikkeling, energietransitie, infrastructuur, wonen en recreatie.

Op rijks-, regionaal en provinciaal niveau spelen in de regio diverse processen, ontwikkelingen en opgaven die belangrijk zijn voor de toekomst van de kustzone van Lelystad, zoals

- bij kunnen dragen aan een toekomstbestendig ecologisch systeem (TBES)¹ in het Markermeer;
- samenwerken in het kader van het Hoogwaterbeschermingsprogramma (HWBP)²;
- voorstellen voor ruimtelijke ingrepen conform de regels voor de omgevingskwaliteit van het IJsselmeergebied.

Met een TBES wordt een robuuste natuur beoogd waarin ruimtelijke ontwikkelingen mogelijk zijn. In het HWBP worden mogelijkheden geboden om de dijkversterking en gewenste ruimtelijke ontwikkelingen op elkaar af te kunnen stemmen. De regels voor de omgevingskwaliteit zijn een handreiking voor ruimtelijke ingrepen in het gebied. Deze bestaan uit de 10 Gouden Regels voor het IJsselmeergebied en de nog verder te ontwikkelen regels voor cultuurhistorie en ecologie.

De gemeente wil bij deze en andere ontwikkelingen aansluiten, enerzijds om bij te dragen aan urgente (rijks)opgaven, anderzijds om kansen te verzilveren die van het kustgebied een aantrekkelijk locatie kunnen maken voor bewoners, bezoekers en ondernemers.

Drie thema's

De kern van de 'Kustvisie 2030' beschrijft het gebied via drie thema's:

1. De kust als onderscheidende eenheid

Lelystad kenmerkt zich door zijn ruimtelijke karakteristieken, de ontstaansgeschiedenis, de ligging aan open water, de strakke kustlijn en door de diversiteit van de deelgebieden. Het kustgebied is een bijzondere natuur- en recreatiebestemming in Nederland dankzij de Oostvaardersplassen, de aanleg van de Marker Wadden en Trintelzand. De Lelystadse kust is een kust van landschapscontrasten: groot open water, polder, bos, stad en plassen. Deze zijn op afzienbare afstand van elkaar te onderscheiden en te ervaren.

Flevokust Haven is een duurzaam industrie- en productieterrein, dat ruimte biedt aan innovatie. Het gebied is een maritiem en logistiek knooppunt in het netwerk van de grote (zeel)havens.

Het Bataviakwartier, het brandpunt van het kustgebied met grote trekkers, is gericht op vrijetijdsbesteding op regionaal, landelijk en internationaal niveau.

Wonen aan de Lelystadse kust is anders dan wonen in andere kernen aan het Markermeer. Door de ruimtelijke kwaliteiten, de huidige en beoogde functies en de ligging binnen de Metropoolregio Amsterdam is het kustgebied een aantrekkelijke locatie voor nieuwe inwoners.

¹ Toekomstbestendig ecologisch systeem: natuuropgave vanuit de Stuurgroep Markermeer-IJmeer.

² Hoogwaterbeschermingsprogramma: programma waarin maatregelen worden genoemd die door het Rijk en waterschappen uitgevoerd moeten worden om de primaire waterkeringen aan de wettelijke veiligheidsnorm te laten voldoen. De dijkversterking.

2. De kust als vitaal en duurzaam gebied

Met de visie streeft de gemeente naar een vitaal en gevarieerd kustgebied met een afwisselende kustlijn en een breed aanbod van functies. De visie biedt ruimte voor buitendijkse ontwikkelingen, zoals (schier)eilanden, vooroevers, nieuwe concepten in de havens en wonen op het water. Waar mogelijk en wenselijk worden verschillende functies gecombineerd en tussen deelgebieden afgestemd.

Een samenwerkingsverband is cruciaal voor het succes van de deelgebieden met verschillende functies. De gemeente wil in haar regierol samenwerken met verschillende partijen om de ambities te bereiken. Het samenwerkingsverband in het Bataviakwartier is daar een voorbeeld van. Samenwerken is ook belangrijk om de doelen van verschillende partijen te koppelen en de middelen efficiënter in te kunnen zetten.

Een veerkrachtige kust trekt meer gebruikers aan, bevordert een gezonde bedrijfsvoering en kan ook beter inspelen op trends en ontwikkelingen. De gemeente wil daarom met de kustvisie ruimte geven aan functieverbreding en transformatie. Een goed voorbeeld zijn de jachthavens, waarmee Lelystad zich profileert als aantrekkelijke watersportstad. De trend is dat watersporters meer aan het water recreëren. De havens zijn verblijfsgebied geworden. De mogelijkheid om te transformeren en aanvullende functies te scheppen zijn dus essentieel voor de toekomst van de jachthavens.

Lelystad heeft als doel om in 2025 energieneutraal te zijn. In de kustvisie dragen het kustgebied en de grote wateren bij om dit doel te bereiken. Duurzame energieproductie is mogelijk aan de kust, in of op het water en op het land. Het waarborgen of versterken van de ruimtelijke kwaliteiten en het afstemmen op de aangrenzende functies is hier uitgangspunt. Met de kustvisie streeft de gemeente bij de invulling van het kustgebied naar een balans tussen economie, landschap en milieu.

3. De kust als verbindend element

De kust verandert van een puur functionele verkeersroute naar een verbindingszone met een hoge verblijfswaarde. De kust vormt een brug tussen natuur- en recreatiegebieden, is de stad aan het water en is op een hoger schaalniveau onderdeel van het rondje Markermeer.

Efficiënte verbindingen van de kuststrook met de verschillende toeristische poorten is uitgangspunt van de visie. De kust is goed aangesloten op het regionale en stedelijke wegennet. De visie richt zich op een efficiënt openbaar vervoer en aantrekkelijke, centrale parkeerlocaties bij de recreatieve en toeristische gebieden, die direct zijn aangesloten op de ontsluitingswegen. Infrastructuur kan compact worden uitgevoerd, met meer groen ingericht en met aandacht voor voetgangers en fietsers ter hoogte van de stedelijke kust. Dit om het autoverkeer te beperken en om mensen te verleiden tot gezond gedrag.

De kustvisie bepleit het bevorderen van één robuust ecologisch systeem, waarin uitwisseling tussen natuurgebieden mogelijk is. Trintelzand en de Marker Wadden kunnen samen met andere natuurontwikkelingen als ecologische stapstenen in het Markermeer dienen. Verbindingen tussen binnen- en buitendijkse gebieden zijn mogelijk. Deze verbindingen verhogen de natuurwaarde en zorgen voor een sterke ecologische basis. Binnendijks ligt de focus op de gronden die grenzen aan de Houtribweg, zodat deze als corridor kan dienen tussen de bestaande groene gebieden en habitats.

Vijf deelgebieden

De visie verdeelt het kustgebied in vijf deelgebieden en schetst het toekomstbeeld voor 2030 per deelgebied. De nadruk ligt op de stedelijke kust, vanwege de landelijke trekkers, de mogelijkheden voor het ontwikkelen van woonlocaties en de betekenis voor de Lelystadse economie. Daarnaast richt Lelystad zich op de nieuwe kust, vanwege de natuurontwikkeling en de mogelijkheden voor recreatie dicht bij de stad.

1. De noordflank (met daarin Flevokust Haven en het IJsselmeer). Flevokust Haven en het IJsselmeer zijn herkenbaar aan havengerelateerde bedrijvigheid, duurzame en innovatieve productie en energieopwekking. Door de realisatie van Flevokust Haven en de beschikbare ruimte is het plaatsen van verschillende energieopwekking systemen voor de kust mogelijk.

Op land wordt het gebied omzoomd door een robuuste groenstructuur als overgangszone tussen het bedrijventerrein, de stad en het polderlandschap, en als noodzakelijke groene en ecologische verbinding tussen het Visvijverbos en het Houtribbos. Vertrekpunt is een grootschalige invulling in het noorden in combinatie met een kleinere verkaveling in het zuiden.

2. De baai (met daarin Flevo Marina, Houtribhoogte en Parkhaven). Het noordelijke gedeelte van de baai is gericht op recreatie op land en water en kenmerkt zich door de combinatie van haven, strand en bos. In het zuidelijk gedeelte is het hoofdthema wonen in het landschap (water of land).

In de visie wordt Flevo Marina beoogd als een vitaal gebied, waarin de haven, het strand en de bossen intensiever worden benut. Verblijven, recreëren en (tijdelijk) wonen in een natuurlijke omgeving is hier mogelijk.

De kustvisie wil de potentie van Houtribhoogte en Parkhaven als bijzondere woongebieden aan en op het water volop benutten.

Het duingebied met de aangrenzende jachthaven is een locatie waar wonen in het landschap met een bijzonder uitzicht, binnen- en buitendijks, voorop staat.

Houtribhoogte wordt verder ontwikkeld als bijzonder woongebied met losse bebouwing in het duinlandschap.

3. De stedelijke kust (met daarin het Bataviakwartier, Suyderseeboulevard, Meerdijkhaven en het Werkeiland). De ambitie is om hier een goed bereikbaar, hoogwaardig en gevarieerd milieu te creëren, attractief zowel voor bewoners als voor bezoekers. Het gebied richt zich op vrijetijdsbesteding, recreatie op water én land, in combinatie met bijzondere woonmilieus nabij water en natuur.

Functies in de stedelijke kust, en in het bijzonder in het Bataviakwartier, vullen het aanbod van het Stadshart aan, waarbij wordt gezorgd dat elke voorziening op de juiste locatie komt waar deze het meeste toevoegt aan de ontwikkeling en aantrekkelijkheid van de stad.

De kernkwaliteiten van het Bataviakwartier zijn whole day experience, de Bataviastad Fashion Outlet, de moderne haven, het culturele aanbod en de ligging aan het water. De visie richt zich op het benutten van deze kwaliteiten om een premium locatie met regionale trekkers voor vrijetijdsbesteding te ontwikkelen.

De ontwikkeling van Batavialand is van groot belang voor het Bataviakwartier, niet alleen voor de museale en recreatieve functie, maar ook voor de ruimtelijke inpassing in het gebied.

Suyderseeboulevard en Meerdijkhaven vormen een bijzonder woongebied met stedelijke bebouwing aan en op het water, dat een bijdrage levert aan de variëteit van de kustlijn en aan het woningaanbod in de stad.

De kernkwaliteiten voor het Werkeiland zijn het erfgoed van de inpoldering, de beleving van de weidsheid, het peilverschil en de watersportfaciliteiten. Ambitie is het versterken van de positie als cultuurhistorische locatie, waarin wonen, waterrecreatie en culturele beleving mogelijk zijn.

4. De zuidflank (ter hoogte van de Oostvaardersplassen). De zuidflank beoogt een buitendijks moerasgebied waar de onderwaternatuur zich kan ontwikkelen en waar extensieve dagrecreatie mogelijk is. Dit als een van de maatregelen voor een robuust ecologisch systeem in het Markermeer. In de toekomst is (recreatief) wonen aan de rand van het gebied denkbaar, als invulling van de opgaven voor wonen en recreatie in de Metropoolregio Amsterdam.

5. De nieuwe kust (Trintelzand en de Marker Wadden). Lelystad wil hier meer ruimte bieden aan een gevarieerde en robuuste natuurontwikkeling, waarin de beleving op het land en vanaf het water mogelijk is. De gekozen dijkbekleding is nauw verbonden met de bodemopbouw en reliëf en resulteert in een tweedeling van de dijk; de zandige oplossing en de breuksteenoplossing. Naast waterveiligheid biedt de dijkversterking kansen voor natuur en recreatie. Zo wordt Trintelzand aangelegd en kan Trintelhaven zich ontwikkelen tot een bijzondere locatie met natuurlijke stranden en waar de beleving van het omvangrijk merengebied mogelijk is. De Marker Wadden reiken in de tweede fase tot aan de strekdam, ter hoogte van de Houtribsluizen, in de vorm van een schiereiland. Het schiereiland, integraal onderdeel van de archipel, draagt ook bij aan de ecologische doelstellingen. Het schiereiland heeft een natuurlijk karakter en fungeert als etalage van het natuurgebied. Vanwege de nabijheid van het Bataviakwartier en de uitmuntende water- en windcondities in het Markermeer kan een schiereiland worden ontwikkeld tot een volwaardig recreatiestrand en als hoofdlocatie dienen voor durfsport (kite- en windsurfen) en zeilwedstrijden.

De N23/A23 als doorgaande verbinding. Goede bereikbaarheid is niet alleen essentieel voor het vestigingsklimaat van Lelystad, maar voor de hele Metropoolregio Amsterdam. Het betreft de noordelijke ontsluiting van de MRA en de verbinding tussen Noord-Holland en Duitsland. Daarom is het realiseren van de N23 als doorgaande verbinding belangrijk voor een goede doorstroming. Het versterkt de centrale ligging van Lelystad (logistiek) en van de economische ontwikkeling van Flevoland, en draagt bij aan een gezonde leefomgeving in de stad. De kustvisie loopt vooruit op deze doorgaande verbinding, en schetst kansen die deze ontwikkeling met zich meebrengt voor het kustgebied, de stad en de regio met het oog op bereikbaarheid, verbinding tussen stad en kust, milieu, recreatie en wonen. Van groot belang is dat de huidige toegankelijkheid van de havens vanuit het IJsselmeer door de doorgaande verbinding niet in gevaar mag komen.

Strategie en uitvoerbaarheid

De gemeente neemt het voortouw bij het ontwikkelen van gronden in eigen bezit. Met grondeigenaren of ontwikkelende partijen worden afspraken gemaakt over de inrichting en onderhoud van de openbare ruimte. De grote projecten die verbeeld zijn in de visie, zijn onderdeel van de ambities van Lelystad, maar vinden hun oorsprong bij externe initiatiefnemers (andere overheden, organisaties of ontwikkelaars). Indien wenselijk en haalbaar faciliteert de gemeente deze initiatieven binnen haar zeggenschap, bijvoorbeeld door ze planologisch mogelijk te maken. Daarnaast wordt onderzocht of de ambities gekoppeld kunnen worden aan andere initiatieven.

Om de hier verbeelde ruimtelijke visie uit te werken tot uitvoeringsplannen zijn onder meer nodig het opstellen van de omgevingsvisie en een omgevingsplan, visievorming per deelgebied, het opstellen van stedenbouwkundige plannen en actieve participatie in ruimtelijke processen van andere overheden, het waterschap en overige instanties.

Inspraakresultaten

De Kustvisie 2030 wordt vastgesteld als gemeentelijk beleid. Het vormt één van de bouwstenen voor de Omgevingsvisie. De gemeenteraad heeft besloten om in de voorbereiding van de Kustvisie Lelystad 2030 de Inspraakverordening toe te passen. Er heeft participatie en vooroverleg plaatsgevonden. Op basis van de ontwerp Kustvisie Lelystad 2030 volgde een inspraaktraject dat is afgerond met een eindverslag.

De Ontwerp Kustvisie 2030 heeft van 9 mei tot en met 31 juli 2019 ter inzage gelegen in het stadhuis en via de gemeentelijke website. Daarvan is openbare kennisgeving gedaan in de Flevopost en de gemeentelijke website. Daarnaast heeft op 16 juli 2019 een inloopavond plaatsgevonden waar de aanwezigen ook de mogelijkheid hebben gehad om op het ontwerp Kustvisie te reageren. Gedurende deze inspraakperiode zijn twaalf inspraakreacties ontvangen. Naar aanleiding van de inspraakreacties zijn ook gesprekken gevoerd met een aantal belanghebbenden om zo veel mogelijk ruimte te bieden voor participatie en het creëren van draagvlak. Deze gesprekken vormen onderdeel van het participatietraject.

De inspraakreacties zijn via de Nota van beantwoording voorzien van een reactie. Deze vormt samen met de gespreksverslagen het eindverslag van de inspraak.

Inhoudsopgave

deel A

1. Inleiding

Waarom een kustvisie?	11
Participatie en overleg en	11
Opbouw van de kustvisie	12

2. Doel en plangebied

Doel	14
Plangebied	14

3. De visie

De kustvisie in drie thema's	20
------------------------------	----

deel B

4. Deelgebieden

De noordflank (Flevokust en IJsselmeer)	34
De baai (Flevo Marina, Houtribhoogte en Parkhaven)	36
De stedelijke kust (Bataviakwartier, Suyderseeboulevard, Meerdijkhaven en Werkeiland)	41
De zuidflank (langs de Oostvaardersplassen)	48
De nieuwe kust (langs de Houtribdijk)	52

Na 2030, de N23/A23 als doorgaande verbinding	59
---	----

5. Strategie en uitvoerbaarheid

Strategie	60
Uitvoerbaarheid	60

6. Context

Ruimtelijke kenmerken (landschap)	64
Functionele aspecten	66
Ontwikkelingen IJsselmeergebied, rijks- en provinciaal beleid	68
Gemeentelijk beleid en ontwikkelingen	73

Begrippenlijst

Bronnen

Legenda

Bijlagen

bijlage 1. Resultaten enquête LelyStadsPanel	81
bijlage 2. Verslag tekenworkshop kustgebied	81
bijlage 3. Verslag tekenworkshop jachthavens	86
Bijlage 4. Verslag Brainstormsessie Gemeenteraad	89

Dankwoord

meine sluisen

voornutse Belemming!

erapie (Nero+)

duinen (Frank uit boord)

Stadskant
as behoeft nieuw
woning ook kant
← organisch.

behoud van
abstrak
aardse
||

marktmele?
Tenda

historie in
pouante
haven

Scheepvaart

verantw.

brunel/renatie
icm
Wrijn

ook aanpak
1000
(Herman)

meine
pelderen?

meer
interactie

ephebe?

→ verbodig kust/water

Wakeland
goed kopelen
cultureel
(Christiaan)

→ wonen + woonruimte
+ verkeer veld

- vracht verkeer vs. h...

- fietspad aanpak

→ verbodig

jonge
reizen

- open/braak gonden
afmaken.

B

Wachtverl...

housen:
de polen
de luid
het teleming

Winkels:

Parkeren

housen:

1. Inleiding

Waarom een kustvisie?

1. Lelystad heeft een lange kustlijn³ die zich uitstrekt van de Oostvaardersplassen in het zuidwesten tot Flevokust Haven in het noordoosten en Enkhuizen in het noordwesten.
2. Met de kustvisie wil de gemeente structuur aanbrengen die als basis kan dienen voor de lange termijn. Geen losse ontwikkelingen, maar ontwikkelingen als onderdeel van een samenhangend verhaal voor de kustlijn.
3. Bij de kust zijn veel partijen betrokken en vinden verschillende ontwikkelingen plaats. Dat maakt dat er veel sterke ideeën en belangen zijn die elkaar kunnen versterken. Dat is positief maar ook uitdagend, want deze lopen niet altijd synchroon. Samenwerking met diverse overheden en partijen in het gebied is essentieel vanwege het belang en de schaal van veel ontwikkelingen. Samenwerking biedt kansen voor ontwikkelingen die elkaar kunnen versterken en optimaal benut kunnen worden.
4. Met deze visie hoopt de gemeente ook bij te dragen aan het versterken van de Lelystadse economie, doordat Lelystad aantrekkelijker wordt om te ondernemen, te recreëren en te wonen binnen de Metropoolregio Amsterdam.

In 2009 is een Kustvisie 2015-2030 in concept opgesteld, maar het geschetste beeld bleek te ambitieus. De visie is niet vastgesteld en daardoor ontbrak er een ruimtelijke kader voor dit gebied.

Door de economische crisis zijn de ontwikkelingen na 2009 beperkt gebleven. Wel is de dijkboulevard ter hoogte van het Bataviakwartier ingericht en is de derde fase van Batavia Stad Fashion Outlet gerealiseerd. Tot 2017 stagneerden de woonprojecten. De beoogde ontwikkeling van de toeristische gebieden bleef grotendeels uit, ondanks het groeiende bezoekersaantal.

De afgelopen jaren hebben diverse overheden en organisaties ontwikkelingen in gang gezet die invloed hebben op het kustgebied. Het gaat hier bijvoorbeeld om de driedovoudige schaalessprong van Almere, de Agenda IJsselmeergebied 2050, het Panorama Markermeer-IJmeer, Nationaal Park Nieuwland, Marker Wadden, Flevokust Haven, de planvorming van Batavialand en Lelystad Next Level. Die ontwikkelingen vinden grotendeels plaats in het plangebied van de visie, waardoor de gemeente een belangrijke rol heeft. Om deze ontwikkelingen te kunnen benutten, te verbinden en te versterken is nu het moment om een integrale visie te ontwikkelen.

De visie baseert zich ook op de inbreng van de belanghebbenden tijdens het participatie- en consultatietraject en een inhoudelijke analyse van het plangebied en de omgeving.

³ kustlijn: grens tussen land en water.

Participatie en overleg

De gemeente wil graag een visie voor de kustzone⁴ bieden die op draagvlak kan rekenen van alle belanghebbenden. Vooruitlopend op de nieuwe omgevingswet heeft de gemeente ook gebruik gemaakt van kennis en ideeën die bij betrokken partijen leven. Daarom zijn er verschillende consultaties geweest tijdens het proces om tot een kustvisie te komen.

Deze kustvisie is tot stand gekomen via drie sporen:

- Een brainstormsessie met de gemeenteraad. Naar aanleiding daarvan heeft de gemeenteraad de kaders voor de kustvisie vastgesteld.
- Een participatietraject met belanghebbenden (bewoners, ondernemers en overheden).
- Een inhoudelijke analyse van het plangebied en de omgeving.

Tijdens een brainstormsessie heeft de gemeenteraad kennis genomen van de lopende ontwikkelingen en de uitdagingen in het plangebied. De gemeenteraad heeft hierna kansen en aandachtspunten gesignaleerd die relevant zijn voor een specifieke thema. Zo heeft de raad genoemd het beter benutten van de ligging aan het water zowel voor wonen als voor recreatie, het voorkomen barrières te creëren naar de stad toe en zorgvuldig om te gaan met de openheid. Naar aanleiding van de sessie heeft zij kaders vastgesteld dat als vertrekpunt dienen voor de Kustvisie.

1. de mogelijkheden van de kust te onderzoeken en in beeld te brengen voor wonen, ondernemen, werken en recreëren;
2. daarbij aandacht te schenken aan inpassing van recreatieve, toeristische en verblijfsfuncties;
3. de ruimtelijke invullingen af te stemmen op de beleving van weidsheid, de schaal, structuur en karakter van het landschap;
4. daarbij aandacht te schenken aan de ruimtelijke overgangen tussen de verschillende deelgebieden;
5. daarbij tevens te onderzoeken hoe de relatie tussen kust, stad en achterland kan worden versterkt;
6. in te zetten op duurzaamheid en een energieneutrale ontwikkeling;
7. eventuele energieopwekking af te stemmen op de ruimtelijke kwaliteiten (openheid, landschap) en natuurwaarden van het gebied;
8. mogelijke (varianten van) tracé(s) te reserveren voor het realiseren van de N23/A23 als doorgaande verbinding;
9. ruimte te bieden voor transformatie en/of functieverbreiding van de jachthavens;

⁴ kustzone of kustgebied: land en wateren vlakbij de kust.

10. rekening te houden met toekomstige ontwikkelingen als peilstijgingen, kruiend ijs e.d.;
11. de mogelijkheden, wenselijkheid en haalbaarheid van de ontwikkeling van een schiereiland, aansluitend op de strekdam, voor (grootschalige) recreatieve functies, te onderzoeken ;
12. de specifieke mogelijkheden voor toerisme en recreatie te onderzoeken in relatie tot Oostvaardersplassen, Marker Wadden en Batavialand;
13. de huidige bewoners en ondernemers vanaf het begin te laten participeren in de ontwikkeling van de Kustvisie.

Deze kaders zijn samen met de ideeën van bewoners, de wensen van belanghebbenden in het gebied en de ambities van de gemeente op verschillende beleidsterreinen in de visie uitgewerkt.

Inwoners van Lelystad zijn via het LelyStadsPanel benaderd om hun ideeën voor de kust kenbaar te maken. Uit de consultatie blijkt dat bewoners redelijk tevreden zijn over de huidige kust en dat zij kansen zien om deze levendig en aantrekkelijk te maken. Door kleinschalige invullingen in de bestaande gebieden te faciliteren (bijvoorbeeld horeca) samen met een goed ingericht en onderhouden openbare ruimte, denken bewoners dat het gebied een grote impuls kan krijgen. Het ontwikkelen van een volwaardig strand en het benutten van de natuurontwikkeling van Marker Wadden zijn vaak genoemd. Daarnaast vindt men het belangrijk dat al gestarte projecten doorgaan.

Een breed samengestelde groep van bewoners, ondernemers en andere instanties binnen het plangebied heeft deelgenomen aan een tekenworkshop. Hierin hebben de deelnemers een discussie gevoerd over de problemen die zij ervaren of meemaken, dromen gedeeld en oplossingen aangedragen voor een levendig en aantrekkelijk kustgebied. Uit de workshop zijn kansen en uitdagingen naar voren gekomen, onder andere de verbinding kust-stadshart-luchthaven, de plaatsing van windmolens, het realiseren van de N23 als doorgaande verbinding, een groter strand dicht bij de stad, aandacht voor cultureel erfgoed (Werkeiland), meer menging van functies en een aantrekkelijke route langs de kust.

Voor de ondernemers van de jachthavens is een aparte tekenworkshop georganiseerd. Ondernemers hebben met elkaar nagedacht over de rol van de jachthavens aan de kust, de ligging ten opzichte van het IJsselmeergebied en het karakter en de mogelijke aanvullende functies per jachthaven. Uit de workshop kwam als prioriteit een functieverbreding van de jachthavens. Daarmee kan worden ingespeeld op de vraag naar dagrecreatie en verblijf. De relatie van de havens met het omliggende gebied is belangrijk voor differentiatie en bepalend voor de aantrekkelijkheid van de afzonderlijke havens.

Op verzoek van bewonersverenigingen in het gebied is er een presentatie gehouden over de aanleiding, doel, ontwikkelingen en stand van zaken van de kustvisie. Bewoners kregen de kans om vragen te stellen en ideeën aan te dragen.

Om aan te kunnen sluiten op lopende en geplande projecten en opgaves van andere overheden en mee koppelkansen⁵ te signaleren, hebben (individuele) gesprekken plaatsgevonden met overheden en instanties zoals Rijkswaterstaat, Waterschap Zuiderzeeland, Provincie Flevoland en Natuurmonumenten. Daarnaast is actief deelgenomen aan bijeenkomsten over het IJsselmeergebied, zoals de Agenda IJsselmeergebied 2050, de Ambtelijke groep Markermeer IJmeer, het Werkatelier Panorama Markermeer IJmeer, de Interprovinciale visie, het Atelier Vitale Kusten, de Nieuwe normering Waterveiligheid en de MRA-verkenning Markermeer-IJmeer.

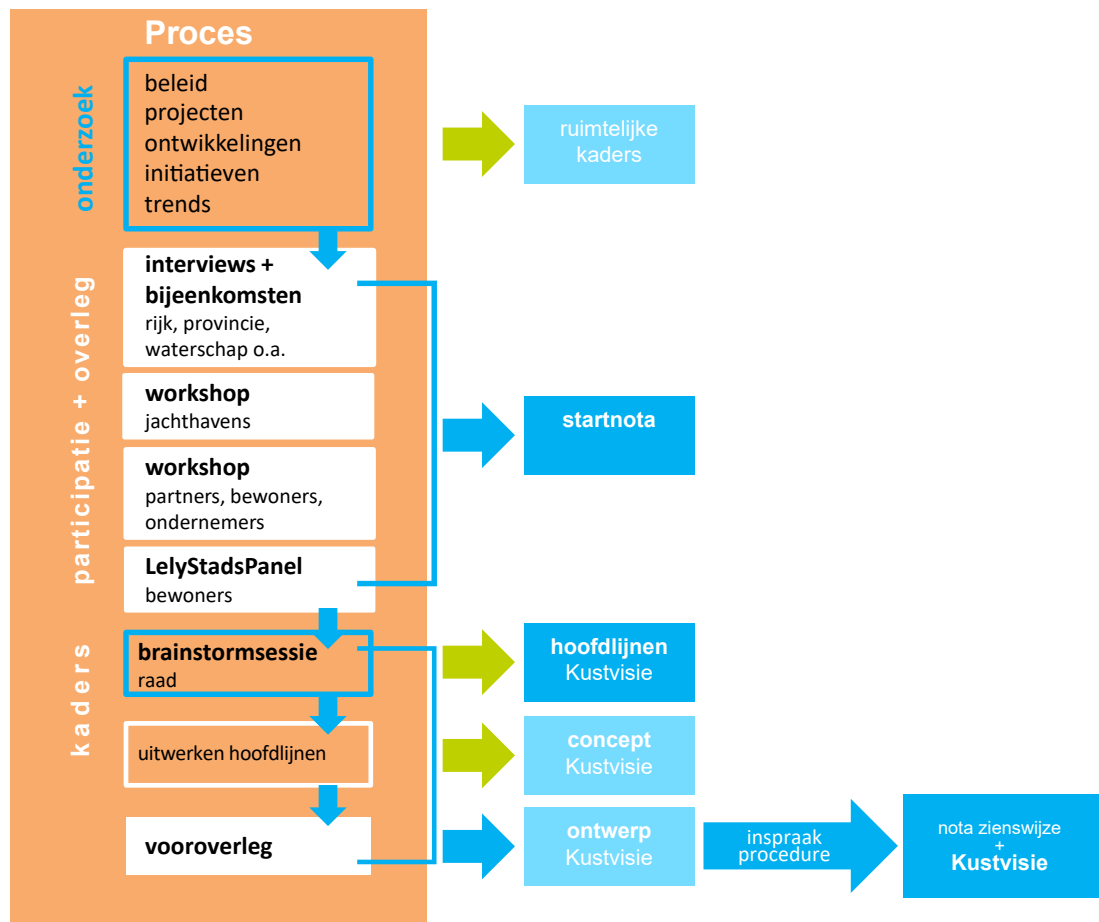
De relaties van de verschillende overheden en instanties hebben vóór de formele inspraakprocedure de mogelijkheid gekregen om op het concept Kustvisie te reageren (vooroverleg).

Opbouw van de Kustvisie

De 'Kustvisie 2030, een vitale kust' bestaat uit een hoofdtekst en bijlagen. In hoofdstuk 2 wordt het doel en het plangebied van de kustvisie beschreven. Hoofdstuk 3 beschrijft de visie voor het kustgebied op basis van een drietal thema's. In hoofdstuk 4 wordt de visie per deelgebied geschetst. Hoofdstuk 5 beschrijft de strategie om de visie uit te kunnen voeren. Tot slot is in hoofdstuk 6 de context (ruimtelijke en functionele analyse) voor de visie opgenomen.

De bijlagen bevatten de resultaten van het participatietraject in aanloop naar de ontwerp Kustvisie.

⁵ mee koppelkansen: mogelijkheid om verschillende plannen of projecten op elkaar af te stemmen met oog op beter resultaten en efficiënte investering.

Boven: brainstormsessie met leden van de gemeenteraad.
 Midden: workshop met bewoners, ondernemers en belanghebbende.
 Rechts: inloopavond ontwerp Kustvisie.

2. Doel en plangebied van de kustvisie

Doel

Binnen de Metropoolregio Amsterdam (MRA) en het IJsselmeergebied wil Lelystad een onderscheidende en aantrekkelijke stad aan het water zijn voor wonen, recreëren en ondernemen. Met de kustvisie wordt een beeld geschetst van de ontwikkeling van het kustgebied van Lelystad tot 2030.

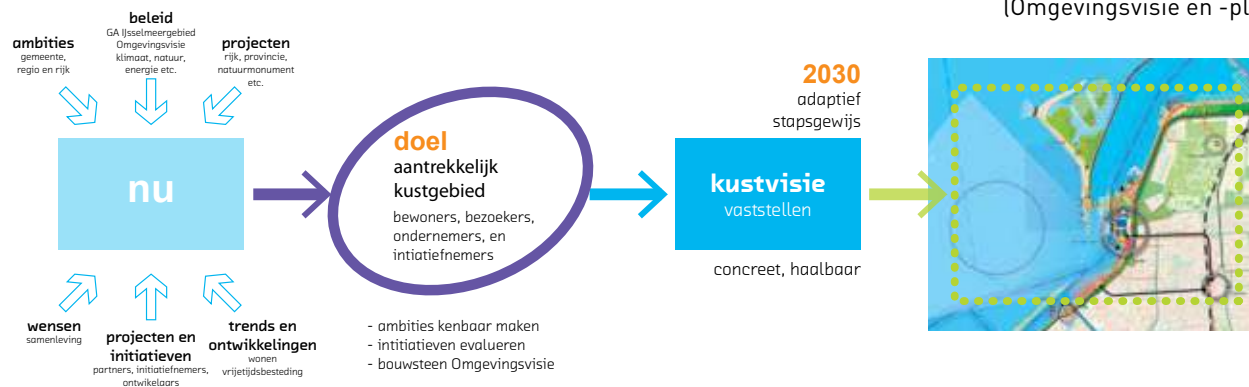
Het stuk is geschreven als integrale kustvisie, inspiratiedocument en richtinggevend ruimtelijk kader waarin voor de komende jaren alle mogelijke en gewenste functies in het kustgebied worden geschetst.

De kustvisie beschrijft wat er is en wat wenselijk is, impressies, ontwikkelpotenties, denk- en oplossingsrichtingen.

De Kustvisie 2030 wil de ruimtelijke kwaliteit⁶ en de aantrekkingskracht van de stad vergroten en daarmee bijdragen aan de versterking van de Lelystadse economie.

De Kustvisie 2030 is bedoeld om:

- te beschrijven welke ambities er zijn;
- een ruimtelijk kader te scheppen om regie te kunnen voeren en in te spelen op nieuwe ontwikkelingen;
- als bouwsteen te dienen voor de Omgevingsvisie en het Omgevingsplan.

⁶ ruimtelijke kwaliteit: het resultaat van de balans tussen gebruikswaarde (functioneel), belevingswaarde (mooi en goed ingepast) en toekomstwaarde (toekomstbestendig). Bron: VROM-raad (2011), Verkenning 'Ruimtelijke kwaliteit'

Plangebied

Het plangebied van de kustvisie is de kustzone van Markermeer en IJsselmeer. Aan de landzijde is het plangebied begrensd door verschillende landschappelijke elementen, zoals de dijk, het groen en de bebouwing. De Oostvaardersdijk, Houtribdijk, IJsselmeerdijk en een deel van de Knardijk vallen binnen het plangebied.

Lelystad is met een oppervlakte van 765,39 km² een van de grotere gemeenten van Nederland. Hiervan is 531,26 km² water, verdeeld over het IJsselmeer en Markermeer. Het Rijk bezit alle grote wateren en de Houtribdijk, de andere drie dijken zijn eigendom van het Waterschap. Het Rijk, de provincie, het Waterschap, Staatsbosbeheer, Natuurmonumenten en de gemeente bezitten circa 1.755 hectare land. Het overige gebied is privaat eigendom.

De rol van het Rijk is driedelig. Het Rijk bepaalt de kaders op landelijk niveau. Daarnaast is het Rijk vergunningverlener in het buitendijkse gebied. Tot slot is het Rijk uitvoerend, zoals bij het beheer van de (hoofd) vaarwegen, de grote wateren en de daarbij behorende civiele kunstwerken (bijvoorbeeld sluizen en bruggen). Het borgen van de waterkerende functie van de Houtribdijk valt ook onder de verantwoordelijkheid van het Rijk. Het Waterschap beheert de dijken en is verantwoordelijk voor het verlenen van vergunningen voor alle werkzaamheden in de kern- en beschermingszone van de dijk. Het Waterschap is bevoegd gezag voor deze zones van de waterkering. Hierdoor zorgt het Waterschap dat de beoogde waterkeringsfunctie van de dijken gewaarborgd blijft. De provincie verzorgt het beleid op regionaal niveau en stelt de kaders vast. De gemeente is verantwoordelijk voor het opstellen van een planologisch-juridisch kader (Omgevingsvisie en -plan) en de vergunningverlening in het gebied.

Enkhuizen

Hoorn

Urk

Swift

Volendam

Lelystad

Almere

M A R K E R M E E R

I J S S E L M E E R

H O U T R I B D I J K

I J S S E L M E E R D I J K

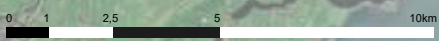
O O S T V A A R D E R S D I J K

K N A R D I J K

plangebied

legenda

- gemeentegrens
- plangebied

Amsterdam Noord

3. De visie

De kust van Lelystad is een vitaal, gevarieerd en bijzonder gebied, waarin bewoners, bezoekers en initiatiefnemers graag wonen, recreëren en ondernemen, zowel op het water als op het land. De beleving van de ruimtelijke kwaliteiten en de natuur, samen met vrijetijdsbesteding, staan voorop.

De kust ter hoogte van de stedelijke kern vormt de brug tussen twee internationaal bekende natuurgebieden die als het ware om de hoek liggen, de Marker Wadden en de Oostvaardersplassen. De kust is tevens de schakel tussen stad en water. De dijk met de aangrenzende infrastructuur vormt de drager en ruggengraat van het gebied en verbindt de deelgebieden.

In het Marker- en IJsselmeergebied, tot aan Flevo Marina, komen wonen, vrijetijdsbesteding en natuur samen. Havengerelateerde bedrijvigheid en duurzame energieopwekking zijn in het noordoosten gesitueerd, nabij Flevokust Haven en in het IJsselmeer.

De visie richt zich op:

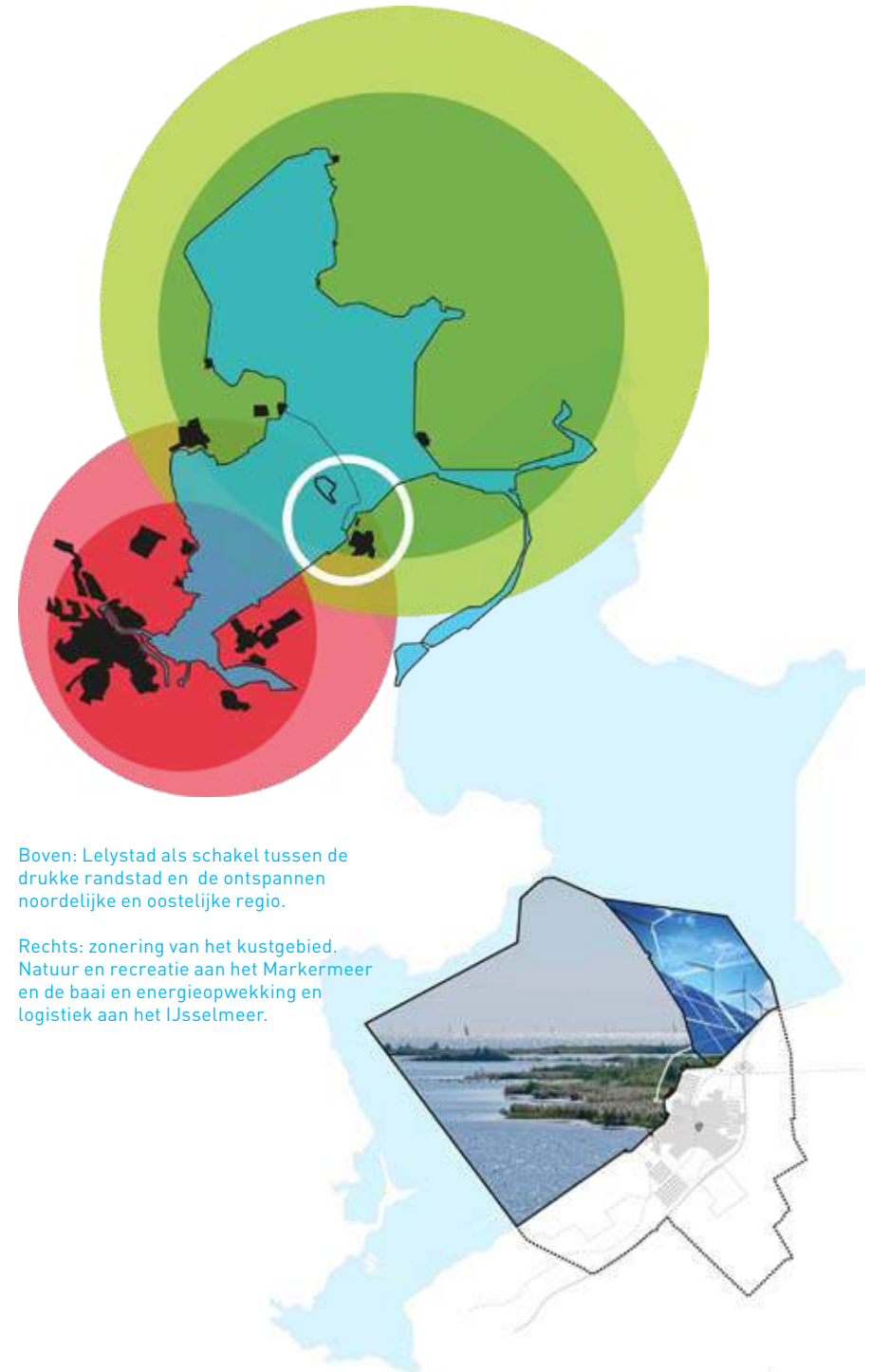
- een afwisselende kustlijn met sterke kerngebieden;
- het concentreren van elkaar versterkende functies;
- het verbinden van de verschillende deelgebieden;
- het versterken van de relatie tussen kust en stad;
- het geven van invulling aan de (rijks)opgaven over waterveiligheid, zoet water, ruimtelijk adaptatie, natuurontwikkeling, energietransitie, infrastructuur, wonen en recreatie.

In de regio vormt de Lelystadse kust een schakel tussen de drukke Metropoolregio Amsterdam en de relatief ontspannen noordelijke en oostelijke regio.

Ter hoogte van het Markermeer onderscheidt de kust van Lelystad zich door rust en ruimte, omvangrijke natuur, strakke dijken en contrasten in het landschap: moeras, open water en eilandengroep. Het vormt een aanvulling en meerwaarde binnen het gedifferentieerde landschap van de Metropoolregio Amsterdam.

De Lelystadse kust is een gebied waar het verhaal van het Nieuwe Land zicht- en voelbaar is. In de nabijheid van de hoog stedelijke kern van de Metropoolregio Amsterdam is het mogelijk om te wonen en te recreëren in onderscheidende sub-urbane en landelijke milieus, te midden van nieuwe natuur en vrijetijd te besteden in een bruisend toeristisch gebied.

Ondernemen is aantrekkelijk door de aanwezige ruimte en de bijzondere ligging aan regionale en nationale infrastructuur, zowel op water als op land. De ontwikkelingen van de luchthaven en Flevokust Haven zullen die aantrekkelijkheid versterken.

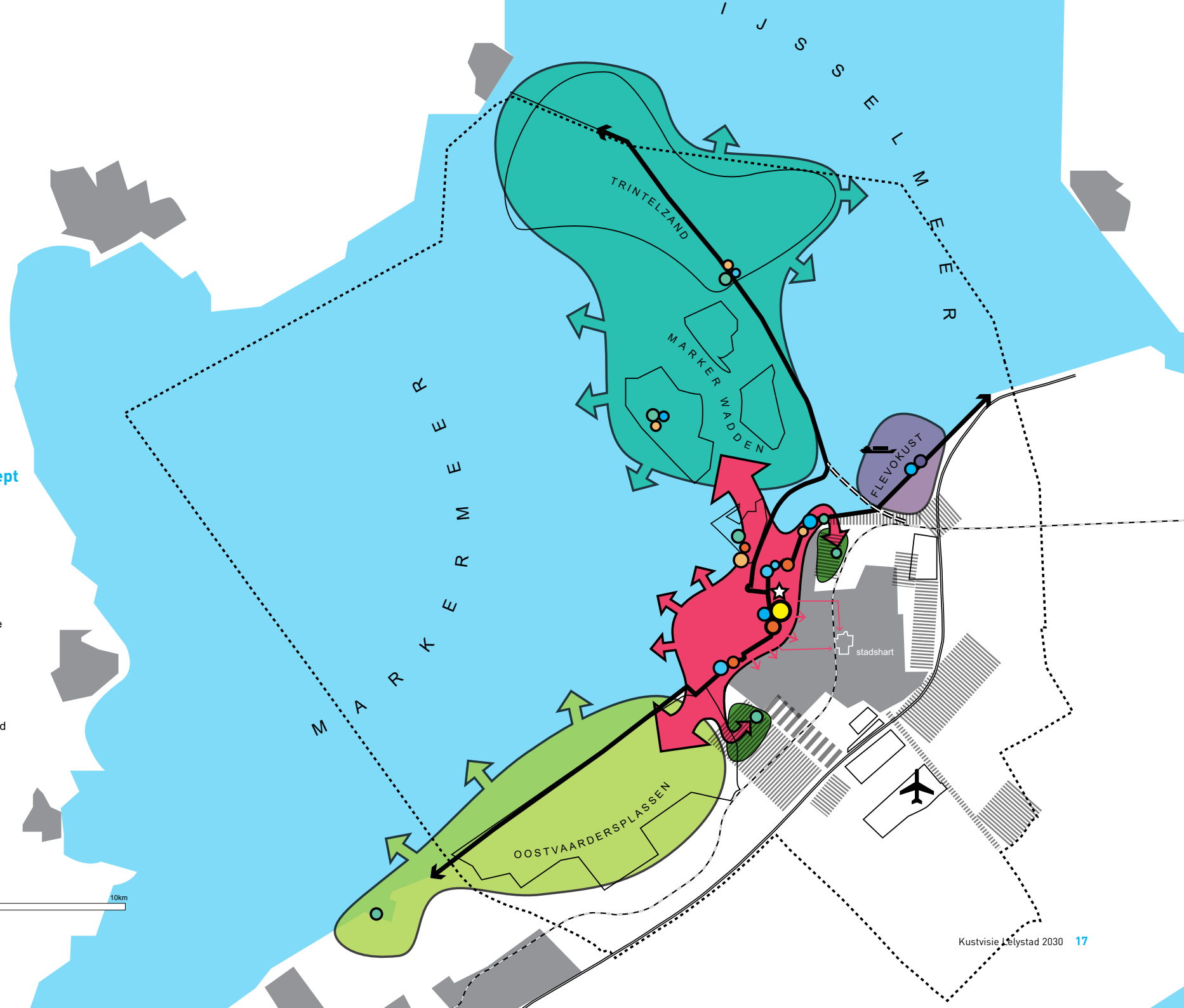
Boven: Lelystad als schakel tussen de drukke randstad en de ontspannen noordelijke en oostelijke regio.

Rechts: zonering van het kustgebied. Natuur en recreatie aan het Markermeer en de baai en energieopwekking en logistiek aan het IJsselmeer.

visie concept

legenda

- stedelijke kust
- natuurgebied
- landmark
- leisure
- natuur recreatie
- strand
- (jacht)havens
- wonen
- bedrijvigheid
- relatie kust -stad
- kustroute
- vliegveld
- overslaghaven

e
b
i
e

wonen/werken/voorzieningen

	tot 2030	na 2030
wonen		
wonen		
verblijfsrecreatie		
werken		
(havengerelateerd) industrieterrein		
(havengerelateerd) bedrijvigheid		
cultuur		
(rijks of gemeentelijk) monument		
cultuurhistorisch/architectonisch waardevol		
markant bouwwerk		
commerciële voorzieningen		
regionale voorzieningen (leisure)		
(watersport gebonden) detailhandel	D	

groen en blauw/ vrijetijdsbesteding

	tot 2030	na 2030
groen en blauw		
natuurgebied binnendijs (Natura2000)		
natuurnetwerk Nederland (NNN)		
natuurlijk/stedelijk groen		
doortrekking natuurlijk groen		
grote wateren		
binnenwater		
ecologische zone		
ecologische hoofdverbinding		
ecologische verbinding (passage)		
waterverbinding (verversing)		
vrijetijdsbesteding (recreatie en toerisme)		
toeristische poorten		
toeristische parels		
overnachting (lodges, kampeerauto's, hotels)		
recreatief gebruik		
recreatieve voorzieningen		
(jacht) haven		
jachthaven uitbreiding en/of transformatie		
aanlegplaats		
kitesurfgebied		
zeilwedstrijdgebied (olympisch parcours)		
(natuur-, recreatie- of watersport-) strand		
toegang tot het water (drijvendstrand)		
uitzichtpunt		

bereikbaarheid/ duurzaamheid

	tot 2030	na 2030
bereikbaarheid		
autosnelweg		
verbindingssas		
ontsluitingsweg		
dreven (ring)		
spoorlijn		
vaarweg vaarklasse Vb		
vaarroute vaarklasse Va		
vaarroute vaarklasse 0		
aansluiting met binnenvaart vaarklasse II		
sluis		
hoofd OV verbinding		
hoofdparkerlocaties		
transferium		
kustboulevard + aansluitende routes		
naturboulevard		
fietsroutes		
primaire openbare ruimten		
duurzaamheid		
indicatief (zoek)gebied Windenergie		
indicatief zoekgebied zonne-energie		

Kustvisie 2030
plankaart (uitsnede)

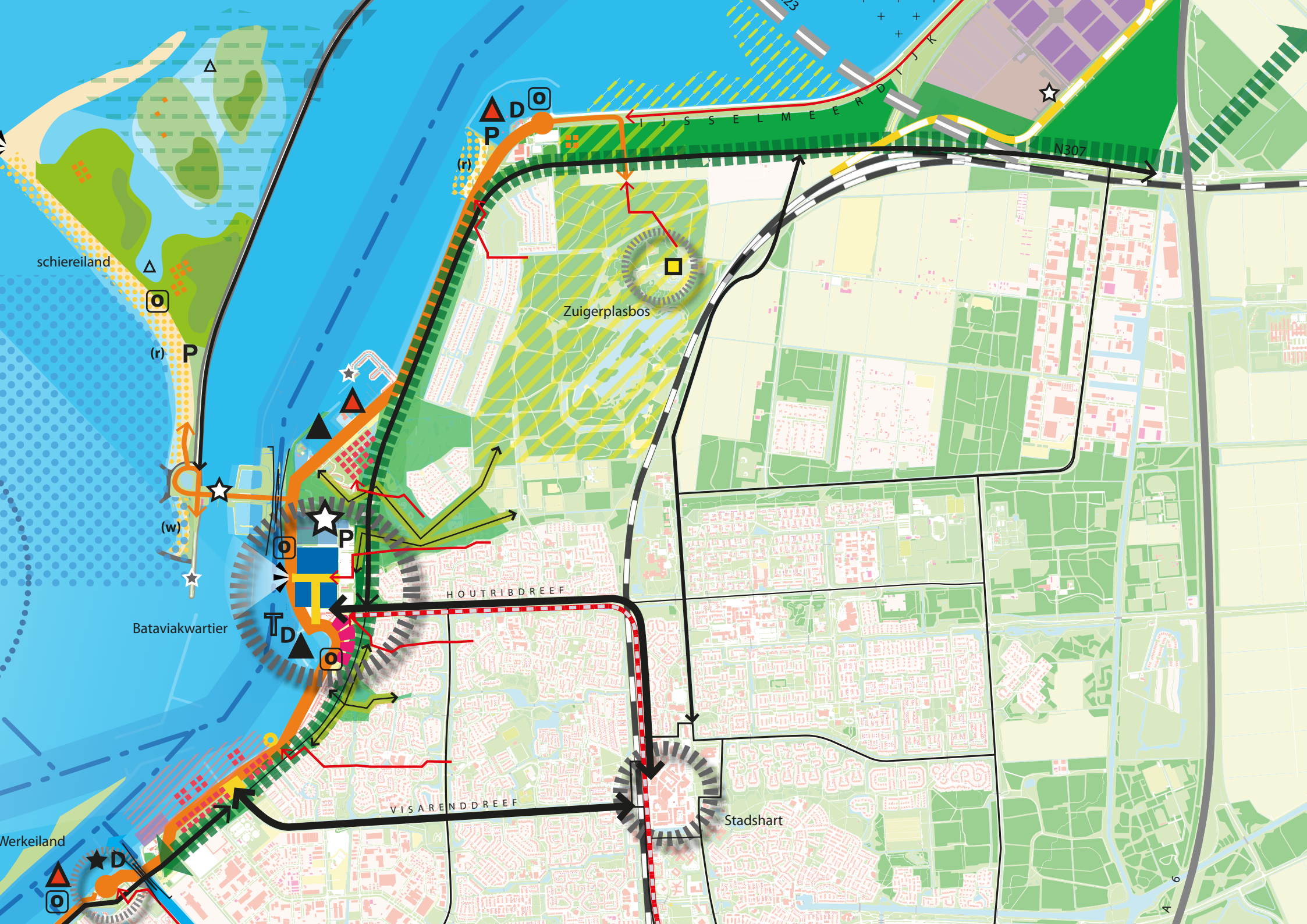
m

p

o

d

schiereiland

△

⊙

(r)

P

(w)

☆

Bataviakwartier

⊙

P

T

D

VISARENDREEF

HOUTRIDDREEF

Zuigerplasbos

□

Stadshart

IJSELMEER

N307

Verkeiland

☆

D

⊙

A 6

6

De kustvisie in drie thema's

Verschillende aspecten vormen de basis voor de visie. De natuurontwikkelingen van de Oostvaardersplassen en de Marker Wadden als onderdeel van het Nationaal Park Nieuw Land benadrukken het belang van Lelystad als schakel tussen ecologische zones en recreatieve routes in en rond de grote meren. Op rijks-, regionaal en provinciaal niveau spelen in de regio diverse processen, ontwikkelingen en opgaven die relevant zijn voor de toekomst van de kustzone van Lelystad, zoals

- het bijdragen aan een toekomstbestendig ecologisch systeem (TBES)⁷ in het Markermeer;
- samenwerken in het kader van het Hoogwaterbeschermingsprogramma (HWBP)⁸;
- voorstellen voor ruimtelijke ingrepen conform de regels voor omgevingskwaliteit voor het IJsselmeergebied.

Met een TBES wordt een robuuste natuur beoogd, waarin ruimtelijke ontwikkelingen mogelijk zijn. Het HWBP zorgt voor de uitvoering van benodigde dijkversterkingen en het biedt de mogelijkheid om ruimtelijke ontwikkelingen hierop af te stemmen. Deregels voor de omgevingskwaliteit zijn een handreiking voor ruimtelijke ingrepen in het gebied. Deze bestaan uit de 10 Gouden Regels voor het IJsselmeergebied en de nog verder te ontwikkelen regels voor cultuurhistorie en ecologie.

Het streven is om bij deze en andere ontwikkelingen aan te sluiten. Enerzijds om bij te dragen aan urgente (rijks)opgaven en anderzijds om kansen te verzilveren die van het kustgebied een aantrekkelijk locatie kunnen maken voor bewoners, bezoekers en ondernemers.

⁷ Toekomstbestendig ecologisch systeem: natuuropgave vanuit de Stuurgroep Markermeer-IJmeer.

⁸ Hoogwaterbeschermingsprogramma: programma waarin maatregelen worden genoemd die door het Rijk en waterschappen uitgevoerd moeten worden om de primaire waterkeringen aan de wettelijke veiligheidsnorm te laten voldoen. De dijkversterking.

Cruciaal voor de visie zijn de door de gemeenteraad vastgestelde kaders, de wensen van belanghebbenden in het gebied, de ideeën van bewoners en de ambities van Lelystad op verschillende beleidsterreinen.

Met het bovengenoemde als vertrekpunt vormen drie thema's de kern van de kustvisie:

- a) de kust als **onderscheidende** eenheid (over het versterken van de bijzondere ruimtelijke kwaliteiten en de diversiteit van deelgebieden);
- b) de kust als **vitaal en duurzaam** gebied (over flexibiliteit, levendigheid en energie, efficiënte samenwerking en investering);
- c) de kust als **verbindend** element (over het verbeteren van verbindingen en relaties tussen deelgebieden, van de kust met het achterland en met de regio).

Deze thema's zijn de basis voor het ruimtelijk programma en de verdeling in zones van het gebied. Elke thema wordt gekenmerkt door specifieke ruimtelijke en functionele aspecten, waaronder de inrichting, het landschapsbeeld en opgaven zoals duurzaamheid, ecologie en wonen.

De thema's worden hierna verder toegelicht en uitgewerkt.

Onder: Marker Wadden hoofdeiland.

De kust als onderscheidende eenheid

Lelystad kenmerkt zich door zijn ruimtelijke karakteristieken, de ontstaansgeschiedenis, de ligging aan open water en de strakke kustlijn. Daarnaast door de diversiteit van de deelgebieden, met de zich ontwikkelende nieuwe natuur en regionale trekkers. De ligging is bijzonder, centraal in het land, nabij, maar niet midden in de drukke Randstad. Bovendien is de stad jong en modern en biedt volop ruimte voor ontwikkeling.

Met het beter benutten van deze kwaliteiten kan het kustgebied bijdragen aan de aantrekkelijkheid van de Metropoolregio Amsterdam.

Bijzondere deelgebieden

Het onderscheidende aan de Lelystadse kust is ook het verhaal van de Zuiderzeewet en het inpolderen van nieuw land, dat wereldwijd bewondering oogst en van grote toeristische meerwaarde is. Naast het Werkeiland is het ontstaan en de aanleg van de nieuwe natuur uniek. De aanleg van de Marker Wadden en Trintelzand verbeteren de ecologie en de waterkwaliteit en verrijken het (onderwater) landschap van het Markermeer. Ze maken van Lelystad een bijzondere natuur- en recreatiebestemming in Nederland. De uitbreiding van Marker Wadden en de mogelijke ontwikkeling van vooroevers⁹ ter hoogte van de Oostvaardersplassen zal dit verder versterken.

Flevokust Haven is een duurzaam industrie- en productieterrein, dat ruimte biedt aan innovatie. Duurzaamheid zal niet alleen te herkennen zijn aan het energielandschap¹⁰, zowel op land als in en op het water, maar ook aan de groene technologie en de circulaire economie (ook op biologische basis). Flevokust Haven kenmerkt zich door de grote beschikbare kavels, waar ook havengerelateerde, maak- en logistieke bedrijven zich kunnen vestigen. Het gebied is een maritiem en logistiek knooppunt in het netwerk van de grote (zee)havens.

Het Bataviakwartier, het hart van het kustgebied, met grote trekkers, is gericht op vrijetijdsbesteding op regionaal en landelijk niveau. Het gebied kenmerkt zich ook door de kwalitatieve inrichting. Het Bataviakwartier is tevens de hoofd waterpoort tot de grote wateren en de natuurgebieden, en aanleghaven voor de (inter)nationale passagiersvaart en gewenste regionale veerdiensten. Het ontwikkelen van een volwaardig stadsstrand aan de strekdijk, als een grootschalige locatie voor durfsport met uitmuntende windcondities voor kite- en windsurfen, wakeboarden en het houden van zeilwedstrijden, zal het recreatieve aanbod in het gebied vergroten.

⁹ vooroever: (deels) opgehoogd grondlichaam op enige afstand van de kustlijn of dijk voor bescherming van de waterkering en/of voor flora- en faunaontwikkeling, wonen of recreatie.

¹⁰ energielandschap: landschap waarin energiewinning of -opwekking nadrukkelijk zichtbaar is.

Wonen aan de Lelystadse kust is anders dan wonen in andere kernen aan het Markermeer. Door de ruimtelijke kwaliteiten zoals de weidsheid en de ligging op dijkhoogte, de huidige en beoogde functies en de ligging binnen de regio is het kustgebied een aantrekkelijke locatie voor nieuwe inwoners. In de kustvisie wordt geen kwantitatieve, maar een kwalitatieve invulling geven aan de woonopgave vanuit de Metropoolregio Amsterdam. Het kustgebied kan hierdoor worden benut voor bijzondere en kwalitatieve woonmilieus: van intieme buurten aan of op het water tot het wonen in een duinlandschap of aan een bruisende haven. Uitgangspunt voor woonontwikkelingen is het voelbaar maken van de bijzondere ligging. Belangrijk is dat in de gekozen opzet de bestaande stad verbonden wordt met het kustgebied. Dit verrijkt het woonpalet in de omgeving en is tevens van betekenis voor de kwaliteit van de wijken zoals Galjoen en Punter, die aan het kustgebied grenzen.

Linkerbladzijde: de weidsheid en de strakke dijk, karakteristiek voor de Lelystadse kust, in combinatie met de bijzondere deelgebieden.
Onder: Parkhaven, buitendijkswonen met zicht op de jachthavens en het sluiscomplex.

Onderscheidend landschap

Door de schaal, de rechte lijn, de robuuste en rationele inrichting van de polder onderscheidt de Lelystadse kust zich van de kronkelige inrichting en kustlijn van het oude land. De schaal en de strakke lijn van de kuststrook¹¹ biedt mogelijkheden voor nieuwe invullingen zonder de beleving van de weidsheid van de grote wateren te verliezen. De ligging van de stedelijke kust¹² op dijkhoogte speelt hierbij een belangrijke rol, omdat die de visuele en functionele relatie van de stad met de grote wateren bevordert.

Water wordt beleefd als decor, als openbare ruimte en als uitzicht.

Op een grotere schaal is de beleving van eindeloosheid in de lengterichting van het IJssel- en Markermeer kenmerkend voor het gebied. Plaatsing van bijvoorbeeld windturbines langs de Houtribdijk zal de openheid verbreken en het gebied compartimenteren (Palmboom, 2018).

Daarnaast is de Lelystadse kust een kust van landschapscontrasten. Groot open water, polder, bos, stad en plassen zijn hier op afzienbare afstand van elkaar te onderscheiden en te ervaren.

De concentratie van cultuurhistorische bebouwing en beschikbare gronden biedt voldoende ruimte voor nieuwe ontwikkelingen. Daarnaast is er planologische ruimte voor buitendijkse ontwikkelingen (Barro, 2012).

Langs de hele kust is de bebouwing gevarieerd in schaal, architectuur en inpassing in het landschap. De verschillende deelgebieden zijn herkenbaar in de stedelijke horizon: aan het water bebouwing met een bijzondere architectuur, een robuuste enclave in de haven, moderne bebouwing, architectuur die opgaat in de natuur op het land en op het water.

Overdag en 's avonds is naast de straalverbindingstoren en de schoorstenen van de Máximacentrale ook Bataviyahaven een belangrijk herkenningspunt. Het aanlichten van de Houtribsluizen en het gemaal Wortman kan het avondbeeld verrijken. De Houtribsluizen en de straalverbindingstoren zijn iconen voor de stad. Het gemaal Wortman en de Houtribsluizen refereren aan het verhaal van de inpoldering.

¹¹ kuststrook: stuk land aan een meer of zee.

¹² stedelijke kust: kuststrook tussen de Houtribdijk (Markerwaarddijk) en de Knardijk; kuststrook ter hoogte van het stedelijk lichaam.

Onder: de kuststrook is van betekenis voor de kwaliteit van de aangrenzende woongebieden. Rechterbladzijde: het aanlichten van bijzondere bouwwerken verrijkt het avondbeeld van de kust.

Hier: bebouwing gericht op de openbare ruimte bevordert de uitwisseling tussen functies.
Rechterbladzijde: Variëteit aan evenementen trekt verschillende doelgroepen.

De kust als vitaal en duurzaam gebied

Een levendige kust draagt bij aan de leefbaarheid van de stad, verbetert het imago bij bewoners en vergroot de kans op bezoekers die terugkomen. Een gezonde leefomgeving, het mengen van elkaar versterkende functies en het realiseren van aantrekkelijke en efficiënte verbindingen zorgen onder andere voor een vitaal gebied. Daarnaast is het bieden van kaders met voldoende flexibiliteit belangrijk voor het inspelen op toekomstige ontwikkelingen. Dat is nodig om het gebied aantrekkelijk te houden voor investeerders en gebruikers.

Ruimte wordt geboden aan initiatieven voor verder herstel en ontwikkeling van natuurlijke systemen, recreatie en circulaire economie.

De duurzame kust biedt, naast het stimuleren van energetisch bouwen, ruimte voor energietransitie, klimaatadaptatie¹³, doeltreffende investeringen en gezamenlijke inspanning van betrokken partijen in de ontwikkeling van het gebied.

Afwisselende kustlijn

Lelystad streeft naar een gevarieerd kustgebied met langs de kust een afwisseling van rustige en dynamische zones met verschillende dag- en avondfuncties. Bedrijvigheid, vrijetijdsbesteding, natuur, landschappelijke en bijzondere woonmilieus nabij water en natuur worden waar wenselijk gecombineerd. Aan het Markermeer dient de stedelijke kust, met daarin intensieve recreatie¹⁴ en wonen, als overgang tussen de twee natuurgebieden. In beschermde natuurgebieden wordt gedacht aan op elkaar afgestemde vormen van extensieve recreatie¹⁵ en ondernemen. Vertrekpunt van de visie is een breed aanbod langs de hele kustlijn.

In de groenstructuur en infrastructuur van het stedelijke kustgebied worden deelgebieden van maximaal één kilometer lang herkend. Die deelgebieden bieden ruimte voor meerdere typologieën (bijvoorbeeld verschillende woontypologieën) of varianten van een functie (bijvoorbeeld meerdere vormen van vrijetijdsbesteding: natuur-cultuur-avontuur).

De visie biedt ruimte voor buitendijkse ontwikkelingen, zoals (schier)eilanden, vooroevers, stranden en nieuwe concepten in de havens. Dit om de kwaliteiten aan en op het water beter te benutten en omdat ze bijdragen aan een afwisselende kustlijn. Daarom wordt ruimte aan de kust geboden voor wonen op het water. Dit verhoogt de kwaliteit van het woningaanbod in de stad en vergroot de diversiteit ervan. Buitendijkse en binnendijkse ontwikkelingen worden op elkaar afgestemd. Het ontwikkelen van buitendijkse gebieden ten behoeve van de natuur, zoals vooroevers, biedt ook ruimte voor (recreatief) wonen en (water)recreatie.

¹³ klimaatadaptatie: het inrichten van een gebied om de gevolgen van klimaatverandering, zoals wateroverlast of droogte, te voorkomen of te beperken.

¹⁴ intensieve recreatie: recreatie waarvoor veel voorzieningen nodig zijn en waar veel mensen bijeen komen.

¹⁵ extensieve recreatie: recreatie met weinig dynamiek die nauwelijks druk uitoefent op de omgeving. Er zijn nauwelijks voorzieningen nodig.

Lelystad heeft ruimte voor 150 ha buitendijkse ontwikkeling (Barro, 2012). Voor de realisatie van deze ontwikkeling dient onder andere een privaatrechtelijk traject voor de gronden te worden doorlopen. Daarnaast dient te worden voldaan aan geldende wet- en regelgeving zoals Natura2000 en de Europese Kaderrichtlijn Water (KRW). Ook dienen deze ontwikkelingen geen risico's te vormen voor de hoofdvaarwegen, zoals verzanding door ontwikkelingen op korte afstand. Tot slot dienen buitendijkse ontwikkelingen maatregelen te treffen om de overstromingsrisico's te bestrijden of te beperken.

De visie richt zich op duurzame stedenbouw, goed bereikbaar, met meervoudig ruimtegebruik, een gunstige zonligging en levensloopbestendig. Duurzame stedenbouw is niet alleen belangrijk voor een efficiënt grondgebruik en investering in de infrastructuur, maar ook om de uitwisseling tussen functies te bevorderen.

Een samenwerkingsverband is hierbij cruciaal voor het succes van de deelgebieden met een combinatie van functies. De gemeente wil in zijn regierol samenwerken met verschillende partijen om de beoogde ambitie te bereiken. Het samenwerkingsverband in het Bataviakwartier is daar een voorbeeld van. Om het Bataviakwartier sterker als trekker in de Metropoolregio Amsterdam te positioneren, wordt samen met de gebiedspartners¹⁶ gewerkt aan programmering, marketingstrategie en financiën.

Samenwerking is ook belangrijk om de ontwikkeling van verschillende partijen te koppelen. Dan kunnen projecten op één lijn gebracht worden en kan men efficiënter investeren. Het Hoogwaterbeschermingsprogramma is een goed voorbeeld: de keuze voor de soort dijkversterking en de gewenste ruimtelijke ontwikkelingen kunnen op elkaar worden afgestemd.

¹⁶ gebiedspartners: partijen die langere tijd betrokken en verbonden willen blijven bij de ontwikkeling van een (deel) gebied.

Veerkrachtige kust

Variatie van functies en gebieden trekken verschillende doelgroepen aan (jongeren, ouderen, jonge gezinnen, etc.). Daardoor wordt het gebied levensloopbestendig. Dat is belangrijk voor het succes van het kustgebied op lange termijn (de toekomstwaarde¹⁷). De mogelijkheid om een inrichtingsvoorstel aan te kunnen passen, vergroot het succes van het kustgebied op de lange termijn.

De visie stelt voor om (planologische) ruimte te bieden aan functieverbreiding en transformatie. Dit is van belang om meer gebruikers te trekken en een gezonde bedrijfsvoering te bevorderen. Ook wordt dan beter ingespeeld op trends en ontwikkelingen. Een goed voorbeeld zijn de jachthavens, waarmee Lelystad zich profileert als aantrekkelijke watersportstad. Watersporters gaan meer aan het water recreëren; de havens zijn verblijfsgebied geworden. De mogelijkheid om te transformeren en aanvullende functies te scheppen zijn voor de toekomst van de jachthavens essentieel.

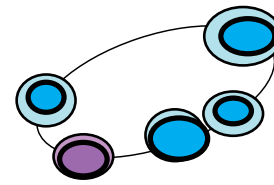
In de visie is de belevingswaarde¹⁸ belangrijk voor het verblijfsvermogen¹⁹ van het kustgebied. Materialen, beheer en onderhoudsniveau worden afgestemd op het beoogde imago en de toekomstwaarde. Daarom wordt bijvoorbeeld voorgesteld om de huidige parkeerlocaties in de toeristisch-recreatieve gebieden aantrekkelijk en efficiënt in te richten. De parkeerplaatsen worden aantrekkelijk ingericht, zodat zij kwaliteit aan het gebied toevoegen en beter in het landschap passen. De behoefte aan extra parkeerplaatsen wordt opgevangen middels gebouwde voorzieningen in de bestaande parkeerterreinen en in nieuwbouwlocaties.

Duurzaamheid betreft ook het toekomstbestendig ontwerpen van bouwwerken en de omgeving. In het licht van klimaatadaptatie kan uitbreiding van groene zones of waterlichamen van betekenis zijn voor overtollig regenwater en hittestress. Buitendijks zijn (zelfvoorzienende) drijvende woningen en woningen op palen mogelijk en geschikt voor de locatie, omdat deze goed kunnen omgaan met een mogelijke stijging van het waterpeil. Buitendijkse gebieden en verdedigingsstructuren zoals vooroeverdammen moeten worden ontworpen om de gevolgen van kruisend ijs en stormen te voorkomen of te beperken. De gewenste locatie, functie en omvang van een buitendijkse ontwikkeling, samen met de waterkeringsfunctie van de dijk, bepalen de uitwerking van de buitendijkse ontwikkeling. Afhankelijk van de gekozen gebiedsvorm (opgehoogd, op palen of drijvend), kan bijvoorbeeld het inrichten van robuuste vooroeverdammen een belangrijke rol spelen.

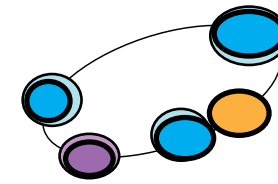
¹⁷ toekomstwaarde: een van de drie waarden van ruimtelijke kwaliteit. Betreft de mogelijkheid tot adaptatie als gevolg van veranderende omstandigheden.

¹⁸ belevingswaarde: een van de drie waarden van ruimtelijke kwaliteit. Betreft beeldkwaliteit (uitstraling) en inpassing in de omgeving.

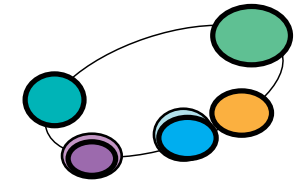
¹⁹ verblijfsvermogen: aantrekkingskracht van een locatie waardoor gebruikers graag (lang) willen verblijven.

monofunctioneel
kwetsbaar

transformatie

transformatie +
functieverbreiding
stabiel, flexibel

Boven: de mogelijkheid voor functieverbreiding of transformatie van de jachthavens bevordert de variëteit van het recreatieve aanbod langs de kust.
Onder: referentiebeeld van drijvendwonen in de jachthaven.

Kwalitatief energielandschap

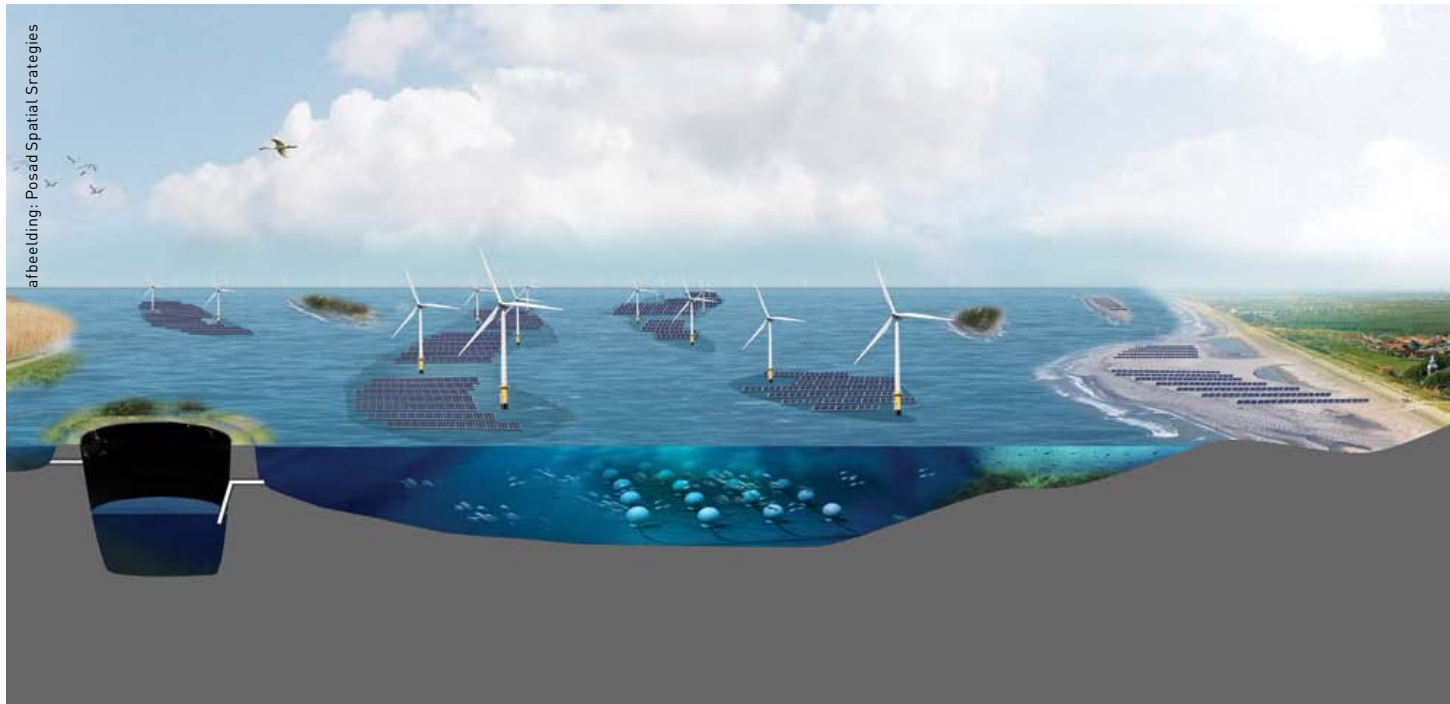
Bij de invulling van het kustgebied streeft de gemeente naar een balans tussen economie, landschap en milieu. Lelystad heeft als doel om in 2025 energieneutraal te zijn. Door de energietransitie²⁰ zullen het landschap en de leefomgeving veranderen. In deze visie dragen het kustgebied en de grote wateren bij om dit doel te bereiken. Duurzame energieproductie is mogelijk aan de kust, in of op het water en op het land. Door de nabijheid van functies op het water, vooral langs de stedelijke kust, is het denkbaar dat warmtewinning uit oppervlaktewater via een warmtenet benut kan worden. De kuststrook en andere aangrenzende gebieden kunnen op deze manier worden voorzien van warmte. Buitendijkse woningen maken vanuit energieoogpunt (collectief) gebruik van de temperatuur van het oppervlaktewater. De Houtribdijk en het aangrenzend gebied aan de IJsselmeer, kan worden ingezet voor clusters zonne-energie, zowel op land als op het water. Belangrijk is om bij alle vormen de mogelijkheden voor multifunctioneel ruimtegebruik te onderzoeken. Dit om de ruimte voor energie productie en de investering in energie-infrastructuur zo efficiënt mogelijk te benutten en in te zetten. Bijvoorbeeld in het gebied ten noorden van Flevokust Haven zijn wind- en zonne-energie mogelijk te combineren (H+N+S et al., 2019).

²⁰ energietransitie: beleidsdoel om van fossiele brandstoffen naar volledig duurzame energiebronnen over te stappen.

Wind- en zonne-energie zijn belangrijke vormen van duurzame energie maar vragen om een zorgvuldig proces. De ruimtelijke impact van windturbine- en zonneparken is groot en kan een belemmering zijn voor bestaande functies en gewenste ontwikkelingen. De kustvisie zet daarom ook in op andere duurzame energieopwekking systemen die minder negatieve effecten hebben op het landschap en tevens tot energiediversificatie leiden.

De basis van de visie is niet alleen het puur afstemmen van de verschillende energieopwekkingssystemen op het landschap en de aangrenzende functies, maar vooral het creëren van energielandschappen met ruimtelijke waarde, gebaseerd op sociaal-culturele, economische, technologische en milieuaspecten. Een kwalitatief energielandschap met ruimtelijke waarde kan zich ontwikkelen tot een bezienswaardigheid binnen de regio.

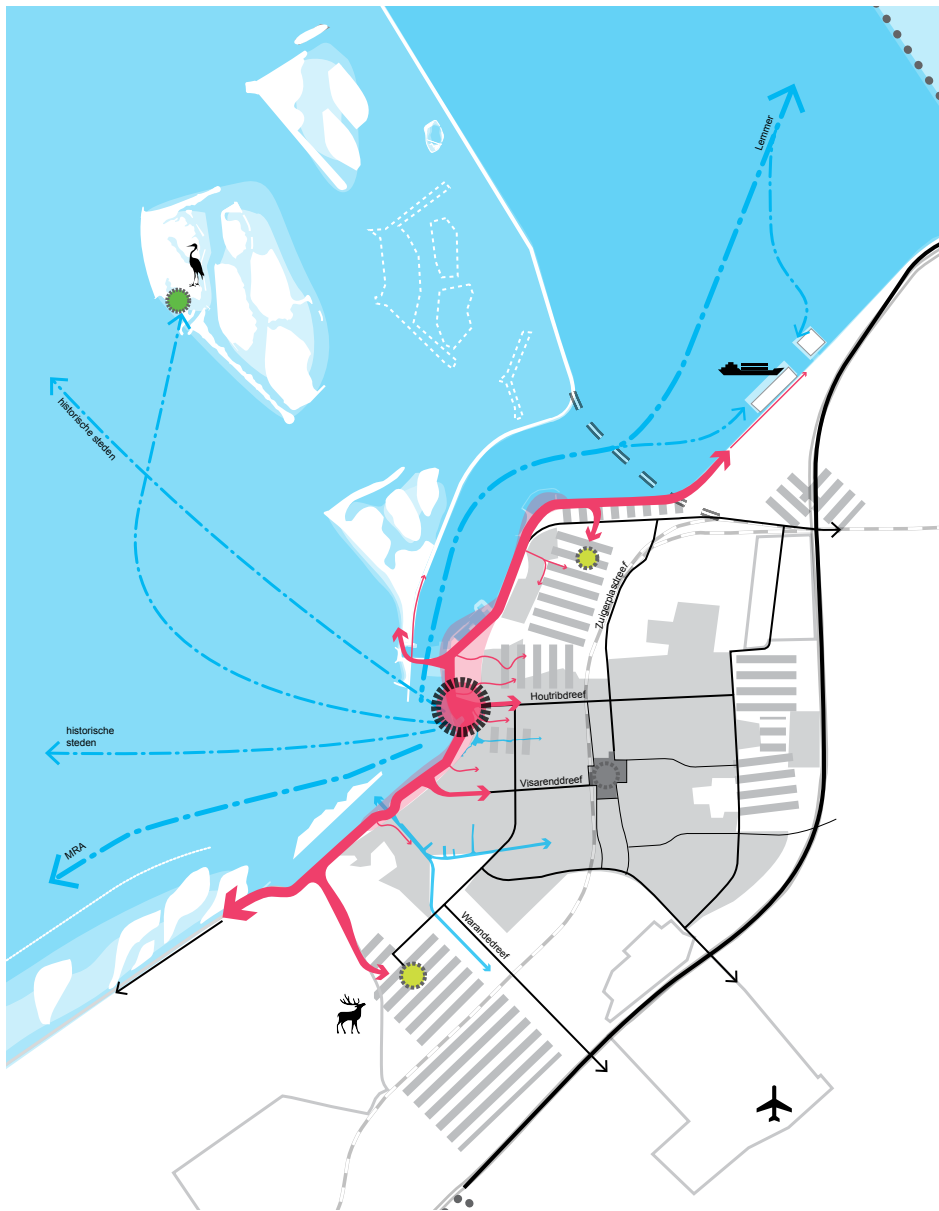
Links onder: duurzame energieopwekking is mogelijk op en onder water.
Onder: referentiebeeld van een parkeerterrein ingericht met aandacht voor klimaatadaptatie.

afbeelding: Posad Spatial Strategies

foto: Pinterest

De kuststrook als onderdeel van het stedelijk en regionale netwerk. Overstappunt tussen verschillende vervoersvormen (auto, OV, fiets, boot).

De kuststrook als stad naar het water. Bataviahaven als hoofdpoot naar het water en het schiereiland als etalage naar het beschermde natuurgebied.

De kust als verbindend element

Met de huidige ontwikkelingen in het IJsselmeergebied en de behoefte om de kust onderdeel te maken van de stad, krijgt de kust een nieuwe betekenis in een groter netwerk.

De kust ontwikkelt zich van een puur functionele verkeersroute naar een verbindingzone met een hoge verblijfswaarde. De kust is zowel de stad aan het water als een brug tussen natuur- en recreatiegebieden en is op een hoger schaalniveau onderdeel van het rondje Markermeer.

Verbindende infrastructuur

Een vitaal gebied heeft aantrekkelijke, veilige en comfortabele verbindingen en een voortreffelijke ingerichte openbare ruimte. Efficiënte en kwalitatieve verbindingen van de kuststrook met de verschillende toeristische poorten is voor de visie uitgangspunt. De kust is goed aangesloten op het regionale en stedelijke wegennet.

De Houtribdreef blijft de hoofdweg naar het kustgebied en de Houtribweg blijft ontsluitingsweg. De verbinding met de stad wordt verbeterd door de aansluiting van de Visarenddreef op de kust. De Knardijk, ingericht als een natuurboulevard²¹, verbindt de kuststrook met de Poort Lelystad (Oostvaardersplassen).

De gemeente zet in op een efficiënt openbaar vervoer (ov) met hoogfrequente verbindingen vanaf de stad, als onderdeel van een snelnet²². De ov-verbindingen tussen kust en stad zullen dan worden gescheiden van het servicenet²³ en de buurtbus voor de woonwijken.

De parkeerlocaties bevinden zich in de recreatieve en toeristische gebieden en zijn direct aangesloten op de ontsluitingswegen. Dit om overlast van autoverkeer op de dijk zoveel mogelijk te beperken. Gebruik van de centrale parkeerlocaties wordt gestimuleerd om ongewenst parkeren in de aangrenzende woonwijken tegen te gaan. Het parkeerbeleid, het duidelijk aanwijzen van de parkeerzones en handhaving zijn hier van groot belang.

Autogebruikers, ov-reizigers en riviercruisepassagiers worden gestimuleerd om de kuststrook vanuit centrale locaties verder te voet, per fiets of boot te bezoeken. Bataviyahaven, als belangrijkste punt in het regionale toeristische netwerk, kan als een transferium dienen in de vorm van een toeristische overstappunt (TOP). Het gebied beschikt over voldoende parkeergelegenheid en is goed aangesloten op fiets- en wandelroutes. Hier kan de mogelijkheid worden aangeboden om van vervoer op land (auto of fiets) over te stappen op vervoer over water of andersom. Het eerste TOP is gerealiseerd bij de Oostvaardersplassen.

Bij de verbindingen in het kustgebied ligt de aandacht op voetgangers en fietsers. Dit om het autoverkeer te beperken en om mensen te verleiden tot gezond gedrag (Bont, 2016), wat weer kan bijdragen aan het minimaliseren van gezondheidsrisico's. In de visie is de fiets- en voetgangersroute op de dijk vormgegeven als één herkenbare kustpromenade. De promenade garandeert de continuïteit tussen de deelgebieden en de toegankelijkheid naar het water. De promenade loopt vanaf Flevo Marina tot aan het Werkeiland door alle deelgebieden en is de aanloop naar de strekdijk, de Knardijk en het Houtribbos.

Het is belangrijk dat de voetgangers- en fietsroutes vanuit de stad en de regio goed op elkaar aansluiten. Dat is wenselijk om beter gebruik te maken van de recreatieve mogelijkheden van de kuststrook en het achterland. Een goede ruimtelijke aansluiting van de voetgangers- en fietsroutes naar het Bataviakwartier en een veilige aansluiting naar het Zuigerplasbos zijn daarom van belang. Daarnaast is het wenselijk om de routes aantrekkelijker te maken. Dat stimuleert het bezoek en vergroot de beleving van de ruimte. Het realiseren van uitkijkpunten op strategische locaties, zoals de voetgangersbrug bij Trintelhaven, of het realiseren van een ku(n)stroute zijn hierbij denkbaar.

Stad aan het water

De kuststrook is ook het overgangsgebied van de stad naar het water. Om de ruimtelijke kwaliteiten beter te benutten en het water onderdeel van de stad te maken, streeft de visie naar een goede ruimtelijke verbinding. Daarvoor is naast de aansluiting van de infrastructuur ook het verbeteren van de ruimtelijke overgang essentieel. Vertrekpunten in de visie zijn het beperken van de barrière-werking van de infrastructuur, een open stedenbouwkundige opzet en een betere ruimtelijke relatie op de aangrenzende gebieden van bebouwing aan de kuststrook. Brede zichtlijnen zijn hier van belang. Infrastructuur wordt compact uitgevoerd, met meer groen ingericht en met de nadruk op voetgangers en fietsers. Een meer natuurlijke inrichting langs de Houtribweg, ter hoogte van de stedelijke kust is mogelijk. De uitloper van het Kustpark kan onderdeel worden van een groene corridor, die robuust en aantrekkelijk kan worden ingericht. Zo'n groene overgangzone kan tegelijkertijd een kwalitatieve impuls geven aan de leefomgeving van de aangrenzende wijken.

Het doorgaande verkeer van en naar de N307 blijft een aandachtspunt. Als de N23 als doorgaande verbinding er komt, wordt het achterland en de kust ruimtelijk verbonden.

²¹ natuurboulevard: route ingericht met focus op beleving van de aangrenzende natuur. Bron: Bureau Waardenburg en Feddes Olthof landschapsarchitecten (2016), Landschapsvisie Oostvaardersplassengebied

²² snelnet: snelbuslijnen tussen het Stadshart en de verschillende toeristische locaties.

²³ servicenet: buslijnen tussen het Stadshart en de woonwijken.

Het kustgebied als ecologische verbinding. Buitendijks dienen de vooroevers, de Marker Wadden en Trintelzand als stapstenen. Binnendijks dient een robuuste corridor als verbinding tussen bestaande locaties met natuurwaarde.

Ecologische verbindingen

De kustvisie richt zich op het bevorderen van één robuust ecologisch systeem waar uitwisseling tussen natuurgebieden mogelijk is. De visie sluit aan op de beoogde lange termijnontwikkeling van het Markermeer, waar het toevoegen van meer diversiteit belangrijk is. Naast de realisatie van Trintelzand en de vervolgfases van de Marker Wadden zijn andere natuurontwikkelingen nodig voor het beoogde toekomstbestendig ecologisch systeem (TBES) in het Markermeer. De visie biedt ruimte om deze natuurontwikkelingen te realiseren. Deze ontwikkelingen kunnen als ecologische stapstenen in het gebied dienen.

Verbindingen tussen binnen- en buitendijkse gebieden verhogen de biodiversiteit. Juist deze verbindingen zorgen voor een sterke ecologische basis. Door de nabijheid van de Oostvaardersplassen is een ecologische verbinding met het Markermeer denkbaar. De Oostvaardersplassen kunnen, in de vorm van een achteroever²⁴, als een mogelijke kraamkamer dienen voor het Markermeer. Het Markermeer op zijn beurt kan van betekenis zijn voor de waterverversing in het plassenengebied. Het aansluiten van het Bovenwater aan dit systeem of het verbeteren van de huidige waterstroming is wenselijk om de waterkwaliteit in de recreatieplas te verbeteren. Vispassages en ondiepe vooroevers zijn voorbeelden van de wijze waarop de buitendijkse verbinding vorm kan krijgen. De aanleg van vooroevers in de vorm van moerasgebied geeft ondiep water en luwte-zones die aantrekkelijk zijn voor onderwaternatuur (H+N+S, 2017a). Ruimtelijk kunnen deze vooroevers een voortzetting zijn van de mogelijke buitendijkse ontwikkeling ter hoogte van Almere. Het eindbeeld van de kust langs de Oostvaardersdijk is dat van een ecologisch gebied met recreatieve en/of woonfunctie aan de randen, als overgang naar de stedelijke kernen.

Binnendijks ligt de focus van de visie op het versterken van de ecologische verbindingen tussen de verschillende gebieden met natuurwaarde. Het herinrichten van de gronden langs de Houtribweg in combinatie met de watergangen biedt mogelijkheden voor het ontwikkelen van een groene corridor met ecologische waarde. Deze kan de ecologische verbinding Ketelbrug-Almere versterken. De corridor draagt ook bij aan een aantrekkelijke en gezonde leefomgeving en biedt ruimte voor klimaatadaptatie (berging overtollig regenwater).

²⁴ achteroever: binnendijkse locatie, ingericht voor berging van water uit het IJsselmeergebied; de waterberging kan worden ingezet voor ecologie, economie, leefbaarheid of recreatie.

zie deel B voor

4. Deelgebieden	33
De noordflank (Flevokust en IJsselmeer)	34
De baai (Flevo Marina, Houtribhoogte en Parkhaven)	36
De stedelijke kust (Bataviakwartier, Suyderseeboulevard, Meerdijkhaven en Werkeiland)	41
De zuidflank (langs de Oostvaardersplassen)	48
De nieuwe kust (langs de Houtribdijk)	52
Na 2030, de N23/A23 als doorgaande verbinding	59
5. Strategie en uitvoerbaarheid	60
Strategie	60
Uitvoerbaarheid	60
6. Context	64
Ruimtelijke kenmerken (landschap)	64
Functionele aspecten	66
Ontwikkelingen IJsselmeergebied, rijks- en provinciaal beleid	68
Gemeentelijk beleid en ontwikkelingen	73
Begrippenlijst	76
Bronnen	78
Legenda	80
Bijlagen	81
bijlage 1. Resultaten enquête LelyStadsPanel	81
bijlage 2. Verslag tekenworkshop kustgebied	81
bijlage 3. Verslag tekenworkshop jachthavens	86
Bijlage 4. Verslag Brainstormsessie Gemeenteraad	89
Dankwoord	91
Plankaart	